

Raquel García Tomás

Vaig començar a estudiar música quan feia cinquè de primària i de seguida vaig entendre com funcionava l'harmonia funcional: era com tenir superpoders que em permetien poder tocar les cançons que coneixia de la ràdio! Després, durant un temps em vaig capficar a voler ser pianista, però realment, la facilitat la tenia per la composició.

Tot i que a la seva família no hi ha artistes ni cap professió relacionada amb la cultura, a casa sempre hi va haver paper, llapis i colors per dibuixar. La Raquel no tenia germans ni tampoc gaires joguines, així que li resultava més entretingut dibuixar, escoltar música o cantar. D'aquella primera època també recorda passar moltes estones amb un teclat de butxaca que tenia uns números damunt de les tecles i amb el qual podia tocar cançons. Tant li agradava, aquest teclat, que la seva àvia li va regalar un Casio, també molt petit, amb el qual va seguir jugant i practicant. *"El record que tinc de la meva infantesa és que el noranta per cent del temps estava a la meva habitació fent dibuixos o tocant el teclat. També escoltava molta música i gravava cançons per a veus amb un radiocasset i cintes".*

*

He intentat madurar com a ésser humà buscant un equilibri entre implicació i distància. M'agrada sentir que faig les coses de veritat, però també necessito temps per ser humana. He après a confiar en què puc fer i que les coses normalment surten. I si no surten, no és el final, com a humana tinc dret a equivocar-me. Que la meva feina sigui una extensió de la meva sensibilitat implica tenir aquests pilars clars.

Durant la infantesa cada activitat tenia el seu propi espai. Tot i això, al cap de la Raquel els números, les lletres i els colors es barrejaven per culpa de la seva sinestèsia, que encara avui l'afecta. Aquesta particular condició, unida a l'aprenentatge primerenc del teclat a través dels números, va fer que quan va començar a estudiar piano en una escola del barri del Maresme els sons també se li transformessin en colors. *"Mai se'm va acudir que algú del meu barri pogués estudiar música. Vam tenir molta sort que la professora de música de l'escola, la Lys Vilà, decidís obrir una escola de música allà".*

*

Ja fa temps que vaig moure el focus del fracàs lluny del resultat final. Has de gaudir del procés creatiu, perquè com a compositor és l'únic que veritablement és a les teves mans. Després, com s'interpreti l'obra aquell dia o quina acceptació tingui no depèn de tu. El que m'interessa és si allò que he fet ho he fet

respectant la meva sensibilitat.

Mentre estudiava piano i solfeig a l'escola del barri, la Raquel tenia un professor particular d'harmonia amb el qual treballava continguts més avançats i componia. Quan va fer el salt al Conservatori Municipal de Barcelona per iniciar els estudis de grau professional va deixar de compondre. Els seus nous professors no volien que anés tan de pressa. No va ser fins a cinquè curs que va tornar a activar la composició arran d'una assignatura optativa amb Xavier Boliart. *"Els professors del Conservatori eren bons, però el pla d'estudis ens tallava a tots pel mateix patró i crec que allà es van desaprofitar uns bons anys. Un compositor no té un grau professional específic de composició i quan arriba als estudis superiors s'ha de posar a l'altura dels seus companys intèrprets en quatre anys, cosa que sol ser molt estressant. Estaria bé que el grau professional prevegués una via per a qui vol compondre".*

Raquel García Tomás

*

Quan componc continuo sortint de la meua zona de confort, però no ho faig tota l'estona, com feia abans. Hi ha factors externs que condicionen els riscos que pots assumir en l'escriptura, com les dates d'entrega, la quantitat d'assajos que hi haurà, si coneixes qui tocarà l'obra o com sonarà la sala.

La tendència artística de la Raquel cada vegada era més evident i es va començar a encaminar acadèmicament durant els estudis secundaris. El salt a la universitat la va dur fins a la carrera de belles arts, que compaginà amb la finalització del grau professional en l'especialitat de piano al Conservatori. *"A nivell pràctic eren coses diferents, no se m'acudia fer una peça i després acompanyar-la d'un dibuix".* Quan va iniciar el darrer curs al Conservatori, va haver de deixar la Facultat davant de la impossibilitat de compaginar ambdós estudis. Els preparatius per a les proves d'accés al grau superior es van perllongar més del compte per culpa d'una tendinitis i l'ingrés a l'ESMUC es produí, finalment, en l'especialitat de composició.

*

La jornada ideal de treball és llevar-me, esmorzar i anar a l'estudi en bici. Medito vint minuts, prenc un te i em poso a compondre de 9 a 12 o 13 h. Dino, medito de nou i treballo fins a les 19 h. Després d'això, torno a casa amb la meua parella i descanso. Quan tinc una entrega, la jornada es pot allargar fins després de sopar i fins i tot hi ha vegades que em quedo a l'estudi a dormir.

Els primers anys d'estudis de composició no van ser fàcils. La Raquel tenia facilitat per compondre, però la seva vinculació amb el que feia no era la mateixa que quan pintava, tocava el piano o quan havia compost anys abans. La renúncia a la futura carrera com a pianista i l'abandonament de la carrera de belles arts la

tenallaven i la feien sentir perduda. *“Havia perdut el flow que tenia abans d’entrar a l’ESMUC. Treballava, però amb molt d’esforç i un punt de desmotivació. Ho feia perquè sabia que era la meva obligació, però havia perdut la màgia i l’ enamorament que hi tenia abans”*. La intuïció i el treball d’ introspecció van fer-li entendre que necessitava recuperar aquella vinculació amb el que feia. L’ altra opció era acabar la carrera de composició i posar-se a fer una altra cosa.

(c) Lluç Queralt – Gran Teatre del Liceu

*

Cada projecte que em proposen és un vehicle per arribar a nous llocs. No tinc un pla sobre què vull aprendre, però aprofito qualsevol oportunitat per incorporar coses noves i anar refermant aprenentatges que ja he fet. Tot i que he tingut grans professors, em sento força autodidacta. Aprenc bastant per absorció, estic tot el dia amb els ulls oberts i vaig fent associacions que intento plasmar en l’obra que estic fent en aquell moment.

Des d’aquell moment d’ epifania que situa a l’ estiu del 2008, el seu principal objectiu va ser recuperar la vinculació afectiva amb la composició a través d’ unes sensacions que ja havia experimentat en el passat quan pintava i tocava el piano. Va ser un procés de deu anys en el qual, de manera gradual, va anar agafant més seguretat i que la va conduir de nou a l’ estat de connexió amb el que feia. *“El gran objectiu era recuperar l’ amor pel que feia, perquè si no, no valia la pena. La composició és una carrera molt dura, són moltes hores de soledat i d’ incertesa, així que l’ únic que et queda és sentir que fas quelcom que et representa i gaudir durant el procés de realitzar-ho”*.

*

El meu estat natural és estar al meu estudi tranquil·la i treballant: soc la Raquel de sempre que faig les meves coses. En el moment en què els mitjans s’ interessen per tu, comences a interpretar el personatge públic i notes que l’ ego creix. En aquests moments és quan comença a costar-me compondre, m’ entren els dubtes de si estic fent bé les coses o no. Intento no quedar-me massa pendent de tot això i amb ajuda de la meditació prenc distància de l’ exterior. M’ ajuda a relaxar-me pensar que les obres que faig no són del tot meves, que jo –com la resta dels meus companys– estic drenant part del coneixement de tota la humanitat.

Els darrers anys la carrera de la Raquel ha agafat una forta embranzida. El Premio Nacional de Música 2020 és la culminació d’ un ascens meteòric en el qual destaquen el Berliner Opernpreis 2014 pel projecte

Go, ÆNEAS, go!, el premi El Ojo Crítico de Música Clásica de RTVE 2017, la residència a la Fundació Catalunya-La Pedrera la temporada 2019-20 i la nominació als International Opera Awards 2020 i el Premi Alicia en la categoria Interdisciplina de l'Acadèmia Catalana de la Música per l'òpera còmica *Je suis narcissiste*. "El que més ha canviat el Premio Nacional ha estat la percepció que es té de mi. En aquest moment és quan m'he de recordar que el premi està molt bé, però que la feina ja estava feta abans i que he de continuar treballant". Actualment està escrivint una nova òpera titulada *Alexina B.*, gràcies a una de les beques Leonardo de la Fundació BBVA, que s'estrenarà la temporada 2022-23 del Gran Teatre del Liceu.

*

Vaig passar el confinament aïllada al meu estudi. Durant aquest període vaig compondre obres molt lluminoses, tot el contrari del que es percebia fora. Una obra d'aquell període és un encàrrec per a l'OBC i un cor participatiu que s'estrenarà el maig del 2022. L'única premissa que tenia era que estigués relacionada amb la música de Bach. Vaig utilitzar textos de Walt Whitman que ressonaven en mi en aquell moment. I mentre l'escrivia em vaig desprendre del meu ego i no em vaig preocupar de si el que feia era massa evident o directe. Aquesta és una obra que estarà al servei de qui la cantarà i de qui l'escoltarà i ha de ser una gran celebració que transmeti llum.

Imatge destacada: (c) Lluç Queralt - La Pedrera.